

INHOUD

DEEL EEN – LOTSBESTEMMING

- Preludium – Zeventien jaar 13
- 1 De ontmoeting 17
 - 2 ‘U moet die kat nemen!’ 31
 - 3 De kattenjongen 49
 - 4 Masha ontketend 68
 - 5 Een mysterie in de maak 90
 - 6 Masha voert de spanning op 101
 - 7 Een raadsel ontrafeld 118
 - 8 Strijdgenoten 136

DEEL TWEE – STRIJDPERKEN

- 9 Ook leeuwen werden daar afgeslacht 155
- 10 Bloedvergieten in de lente 182
- 11 Unus Ex Debilatum 204
- 12 De trap naar nergens 217
- 13 De gewonde krijgskoningin 241
- 14 Conquistador 251
- 15 Met een wát gevochten? 270

DEEL DRIE – VELDTOCHTEN

- 16 Masha's liefste dierenarts 279
17 Waakkat 297
18 Verbonden 308
19 Echo's 318
20 Trouw voor het leven 334
21 Duivelse katten en demonische honden 343
22 Twee kwalen, één strijd 362
23 Spook in het donker 380
24 Een ruil 394
25 Göttindämmerung 414
26 Mors fortium 437
Epiloog – Wat blijft 451
- Dankwoord 459

DEEL EEN

Lotsbestemming

Preludium

Zeventien jaar

Gedurende die zeventien jaar leefde ik meer volgens de schijngestalten van de maan, de wind en de seizoenen dan volgens de dagen en de weken. Er was een tijd dat ik zou hebben opgemerkt dat zich in zo'n aanzienlijke tijdspanne een langdurig huwelijk, een groot deel van een loopbaan of de ontwikkeling van een kind van geboorte tot eindexamen kon hebben afgespeeld. Maar dergelijke mijlpalen, die me toch al weinig zeiden, werden volkomen onbelangrijk in de periode dat we samenwoonden in mijn huis dat sinds haar intrede geleidelijk aan steeds meer haar huis werd. Stilletjes aan werd mijn tijdsbesef háár tijdsbesef, en haar tijdsbesef werd bepaald door zonlicht en duisternis, door het geluid van de wind boven de schoorsteen die varieerde van zwak tot loeiend, en door de baan langs de nachthemel van die steeds van vorm wisselende, stralende schijf, waar ze vanaf haar verschillende uitkijkposten binnen en buiten naar zat te kijken. We vulden onze dagen – en, vanwege onze gedeelde gewoontes, vooral onze nachten – met de gebruikelijke bezigheden: voor mij schrijven en voor haar jagen en ons territorium verdedigen, en voor ons allebei slapen en eten. Maar het algemene besef dat het leven voortschreed werd uiteindelijk bepaald door de seizoenen, al waren er ook verontrus-

tende innerlijke signalen dat het leven niet stilstond: we hadden allebei kwetsuren en kwalen opgelopen en dan was er nog het onvermijdelijke verval van de ouderdom dat ons eraan herinnerde dat de jaren begonnen te tellen, dat we niet meer zo sterk of snel waren, niet meer zo alert of veerkrachtig als vroeger. Toch lieten we ons niet kisten door deze inbreuken op onze vertrouwde routine. En op den duur bleken niet onze kwaaltjes en pijntjes doorslaggevend maar het feit dat we er voor elkaar waren, altijd en op elk moment, in ziekte en gezondheid. Voor zo lang als nodig schortten we dan de tijd op en pas als de crisis was bezworen, leverden we ons weer uit aan het primaat van de grote onzichtbare klok die licht van donker, warmte van kou, kale takken van weelderig groen scheidt.

Onze ziel en ons lichaam waren ook een soort uurwerk, zoals we merkten aan onszelf en wellicht nog scherper in elkaar herkenden. Verwondingen en ziektes waarvan we steeds minder snel herstelden, lieten hun sporen na en gingen over in veranderingen die niet meer verhuld konden worden, die steeds duidelijker aanwezig waren. Die tekenen des tijds waren onvermijdelijk en brachten beperkingen met zich mee die steeds moeilijker te negeren vielen. We hadden allebei de neiging om ons daardoor niet te laten weerhouden, vaak op het roekeloze af en altijd tot ontzetting van de ander. We lieten ons niet verlammen, omdat we allebei wisten dat we, ook als we ons doel niet bereikten, niet alleen waren. Misschien stelden we dat troostrijke vangnet wel op de proef, om te kijken hoe sterk het was. Want de soms martelende pijn die volgde op deze roekeloze exercities was, op slechts enkele uitzonderingen na, nooit zo diep als de troost die we tijdens de

herstelperiode uit elkaars gezelschap putten. En dat was nog iets wat voor mij, en ik vermoed ook voor haar, de gedachte op afstand hield dat er misschien ooit een dag zou komen dat er voor de pijn geen genezing of troost meer mogelijk was.

Zeventien jaar en nu zijn we bij die dag aanbeland. De een in geest, de ander in een gehavend, ouder wordend lichaam dat nog één hachelijke taak, de laatste hachelijke taak, te doen staat: het verhaal vertellen van het leven dat we zeventien jaar lang hebben gedeeld. Een periode die tenslotte – welke meetmethode we ook hanteerden – een heel leven besloeg, een leven dat in mijn geheugen staat gegrift. Het was Masha's leven: Masha, de naam die ze op onze allereerste ontmoeting voor zichzelf had uitgekozen. Ja, ze was een kat, en wie nu denkt, ach, het is maar een kat, zou ik graag op het hart drukken vooral verder te lezen en te ontdekken dat die 'doodgewone' kat niet alleen heerseres over haar ongetemde wereld was, maar ook zin en kleur gaf aan mijn leven.

Zulke hoogdravende beweringen roepen ongetwijfeld de vraag op: maar hoe kun je nu zo lang in je eentje op een berg wonen met alleen een kat? Die vraag krijg ik soms van mensen met een vooropgezette mening en dan stel ik ze de tegenvraag of ze het ook vreemd zouden vinden als ik had gezegd dat ik samenwoonde met een hond, of zelfs met een paard, waarop ze dan antwoorden dat ze zich dat heel goed kunnen voorstellen – maar een kát? Ook als ik het uitleg, blijven ze glazig kijken, maar tegen de mensen die het wél begrijpen, wil ik graag zeggen dat de praktijk van zo lang in je eentje met een kat wonen, in zo'n onherbergzaam gebied, ten dele afhangt van de

mens in kwestie, maar veel en veel meer van de kat zelf. En in Masha huisde een zeer bijzonder dier: een kat die een onbegrensde moed, zorgzaamheid en opofferingsgezindheid bezat. Denk je dat een kat daar niet toe in staat is? Mis poes.

Wellicht dat sommige facetten van haar geschiedenis ongeloofwaardig klinken, maar ik kan je verzekeren dat alles op waarheid berust. Masha had een leven waarvan de meeste katten – vaak met de beste menselijke bedoelingen opgesloten in kleine flats en huizen, waar hun aangeboren natuurdriften worden geremd en ze nauwelijks een domein hebben om over te heersen – zich alleen maar een vage voorstelling kunnen maken, als een visioen van een heerlijk, avontuurlijk bestaan uit een vorig leven. Het soort leven, kortom, waarvan de meeste katten alleen maar kunnen dromen...

Voor Masha was het werkelijkheid.

I

De ontmoeting

De autorit naar het noorden zeventien jaar geleden duurde ongeveer anderhalf uur maar het leek veel langer, een bedrieglijke ervaring die ik wel vaker had als ik door Vermont reed. Het is een staat die bij veel New Yorkers, ook bij mij, ietwat tegenstrijdige gevoelens oproept, vooral omdat Vermonters (of ‘Vermunsters’ zoals ze door New Yorkers ook wel worden genoemd) een behoorlijk zelfingenomen, zeg maar gerust arrogant, soms zelfs vijandig stelletje zijn. Ze beschouwen zichzelf als ‘ecologisch’, meer verbonden en begaan met de natuur dan de inwoners van aanpalende staten. Een vriend van mij uit Burlington, de grootste stad van Vermont, zei een keer dat Vermonters het verschil tussen New Yorkers en henzelf omschrijven als ‘het verschil tussen fleecce en wol’: typisch zo’n flauwe grap die de inwoners van de Empire State een zeer creatieve scheldkanonnade zal ontlokken.

Afgezien van de regionale animositeit was er een nog dringender reden dat ik die herfstdag nogal gespannen was. Er waarde al maandenlang een bijzonder virulente, dodelijke variant van kennelhoest rond in dierenasiels in het noordoosten van Amerika, en wie, net als ik, overwoog een dier te adopteren, moest zich ervan verzekeren dat het asiel absoluut schoon en virusvrij was, zoals dat

in Rutland, Vermont, waar ik op weg naartoe was. Mijn toenmalige dierenarts had het asiel goedgekeurd en dat was geen overdreven voorzorgsmaatregel: het geniepigst aan dit virus, zoals met veel besmettelijke dierenziektes, was dat katten en honden in asiels en fokkerijen niet alleen elkaar over en weer besmetten, maar dat mensen die een besmettingshaard hadden bezocht het virus op hun huid of kleding of in hun haar mee konden dragen en er op die manier weer andere dieren mee konden besmetten. Eén moment van onoplettendheid kon verstrekkende gevolgen hebben, iets waar ik recent zelf achter was gekomen toen ik tegen mijn dierenarts zei dat ik een blijkbaar niet virusvrij asiel had bezocht en daar een van de dieren had geaaid. Hij beval me om direct naar huis te gaan, minstens een halfuur onder een gloeiendhete douche te staan en de kleren die ik had gedragen te verbranden, inderdaad: te verbránden. Daarna moest ik minstens twee weken wachten voordat ik me opnieuw in een goedgekeurd asiel waagde. Dat alles om een eventuele besmetting te voorkomen.

Na deze oekaze uitte ik zachtjes een teleurgestelde versie van zo'n scheldkanonnade waar New Yorkers het patent op hebben. Na maandenlang in de rouw te zijn geweest, was ik er eindelijk klaar voor – verheugde ik me er zelfs op – om een andere kat te adopteren. Mijn vorige metgezel, Suki, waarmee ik vier jaar lang intensief had samengewoond, was slachtoffer geworden van de wreed korte levensverwachting (slechts vier à vijf jaar) van de buitenkat, vooral in zo'n afgelegen wildernis als waar wij woonden. Voordat wij elkaar leerden kennen en Suki had besloten dat ik een betrouwbaar mens was, had ze twee

jaar rondgezworven en al minstens één nestje kittens in het wild grootgebracht, dus ze was al een gunstige uitzondering op de regel. Toch was haar verdwijning een vreselijke klap voor me geweest en het had, zoals ik al eerder zei, een hele tijd geduurd voordat ik zover was een nieuw iemand in mijn wereld toe te laten. Het idee dat ik nog eens twee weken moest wachten terwijl ik net mijn besluit had genomen was een enorme domper, maar het was mijn eigen stomme schuld en ik moest me er maar bij neerleggen.

De winter in de Taconic Mountains kwam zelden laat en nu de ingetreden herfst me daar nog eens aan herinnerde, en ik bovendien nog niet zo lang geleden mijn kleine bouwvallige boerenhuisje had verruild voor een belachelijk groot nieuw onderkomen waarvan de bouw me aan de rand van de financiële afgrond had gebracht, bekwam me het gevoel dat een nieuwe metgezel niet alleen fijn zou zijn maar ook noodzakelijk. Want als je aan de voet van een genadeloze berg woont die de naam Misery draagt en waar het wemelt van de berenhollen, roedels coyotes, reusachtige bloeddorstige vismarters en allerlei ander roofzuchtig beestenspul, besef je maar al te goed hoe genadeloos wreed, ‘red in tooth and claw’, de natuur kan zijn, vooral als de temperatuur tot ver beneden het vriespunt daalt en de sneeuw in metersdikke hopen valt. Daar kwam nog bij dat ik met een aantal ernstige chronische aandoeningen kampte die me al lang geleden hadden genoopt tot een leven in afzondering, dat wil zeggen, zonder mensen om me heen. Grosso modo kon je stellen dat deze factoren het gevoel van overgeleverd te zijn aan de woeste natuur hadden versterkt en me zelfs